

Femte årgången.

HERMES.

Organ för den arends'ka stenografien i Sverige,
utgifven af Svenska Stenografförbundet,
redigerad af *Conrad Lundgren*, Upsala.

N:o 7.

Juli.

1886.

Utkommer i 12 nummer om året mellan den 10 och 20 i hvarje månad. Prenumeration sker på närmaste postanstalt. Pris för år 2 kr. 75 öre, för $\frac{1}{2}$ år 1 kr. 50 öre. Medlemmar af sv. stenografförbundet, som rekvirera minst 5 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhålla ex för 2 kr. 25 öre, och då minst 10 ex. tagas, för 2 kr. Förbundsörening, som rekvirerar minst 5, 10 eller 20 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhåller ex. för resp. 2 kr., 1 kr. 75 öre, 1 kr. 50 öre. Lösnummer kosta 30 öre.

Månadsrevy.

Man har inom den stenografiska världen i allmänhet den meningen, att sommarmånaderna icke äro synnerligen lämpliga för meddelande af stenografisk undervisning och det har äfven i Sverige varit ganska sällsynt, att någon kurs blifvit öppnad efter Maj månads utgång.

I år tyckas dock förhållandena ha ändrat sig. Af föreningen Iris' medlemmar, hvilka till största delen vistas utom Upsala om sommaren, ha flere börjat undervisningskurser på sina hemorter. I Karlskrona pågå äfven för närvarande flere kurser, ledda af Hugin-Munius alltid verksamme ordförande, hr I. Tisell, hvilken hvarje dag seglar in till staden för att meddela undervisning. På exercisplatsen Malma hed lemna Iris' stiftare, grefve Robert Mörner, undervisning åt ett tiotal militärer, hvilka med synnerligt intresse omfatta den nyttiga konsten och i sin ordning ämna lära ut den åt sina vänner och bekanta, då mötet är slut. Äfven flere af Göteborgs stenografer ämna utom denna stad under sommaren genom undervisning verka för systemets utbredning. I Hernösand, där förut oss veterligt ingen arendsian funnits, kommer inom kort en kurs att öppnas af landskontoristen A. André, hvilken, förut gabelbergare, i slutet af Mars detta år på grund af en tidnigsnöts skaffade sig läroboken och snart kom till insigt om det arends'ka systemets företräden och förvärfvade sig synnerlig skicklighet i dess användning. Äfven i Upsala pågå ett par kurser. Sommaren lofvar sålunda, att i stenografiskt hänseende blifva långt ifrån »flau», åtminstone hvad arendsianerna beträffar.

Hvad gabelbergarne göra, är oss däremot obekant, så mycket mer som Refrenten icke vidare utkommer och det nuvarande hufvudorganet, »Sleipner» (utgifven i Vestervik) icke vill göra oss den äran att byta. Endast genom tidningen »Stenografen» i Göteborg ha vi erfarit, att en ny gabelbergersk förening är bildad i Borås, och en annan dylik påtänkt i Askersund, och genom enskilda bref ha vi oss bekant att »Stockholms stenografiska förening» (med Trulsson-Thulin-Ridderborg som ordförande) lär föra en mycket problematisk tillvaro och att den gab. föreningen i Lund är upplöst. Till och med i Göteborg ser det ut som skulle marken glida undan fötterna på hrr gabelbergare. Vid Göteborgs handelsinstitut, där Gabelbergers system, som våra läsare känna, förra året blifvit för-

söksvis infördt, har nu styrelsen beslutat att under instundande hösttermin likaledes försöksvis införa den arends'ka stenografien, för att man genom en dylik pröfning måtte få utrönt, hvilketdera systemet vore att föredraga. Väl är det troligt, att gabelsbergarne komma att göra allt hvad i deras förmåga står för att hindra det arends'ka systemets slutliga införaende som obligatoriskt ämne i denna skola, hvilket blefve ett dödshugg för gabelsbergianismen här i landet, men vi hoppas dock, att det rätta här som alltid skall till sist bli det segrande.

Själflva den förr så arends'fientliga Göteborgsposten tyckes på sista tiden ha börjat få bättre tankar om vårt system; åtminstone har den gifvit detsamma den varmaste rekommendation, man gärna kan gifva det, genom att meddela följande (*M* 149): »I arends'ka stenografien ha trenne små syskon, Constance, Therese och Arthur Nyman från Strömbacka & Långbron i Dalsland, resp. 10, 8 och 6 år gamla, vunnit en för sin ålder ovanlig färdighet. Constance har redan hunnit så långt i konsten, att hen kan referera ett muntligt anförande, och hennes båda yngre syskon kunna så väl skrifva som äfven fernt och korrekt läsa stenografisk skrift, hvarpå de visat prof för redaktionen af denna tidning.»

En tioårig referent samt åtta- och sex-åringar, som flytande läsa och skrifva stenografi — sådana finnas — det våga vi tryggt påstå — endast inom den arends'ka skolan; och vi se i denna omständighet ett ytterligare bevis på vårt systems öfverträffade lättlärdhet. Att gabelsbergarne med icke synnerligen blida ögon betrakta de tre arends'ka syskonen är så mycket mindre att undra öfver, som den äldsta är en öfverlöpare från Gabelsbergers system; mera besynnerligt är, att de på ett så öfverbehållsamt sätt, som hr Hansson gjort i »Referentens» sista nummer (*M* 3 för 1885), ge uttryck åt sin förtrytelse.

Medan gabelsbergarnes väld i Göteborg synes vara i aftagande, ser det däremot ut, som om det i Vestervik skulle börja växa. Tidningarne därstädes, hvilka förut flere gånger intagit af hr T. Holm skrifna notiser om Arends' system (t. ex. om förbundets verksamhet, om nyutkommen stenogr. literatur o. s. v.), ha slutligen efter ihärdiga bearbetningar af den gab. föreningens ordf. bragts därhän, att de förklarar sig icke vidare ämna intaga några notiser, som röra Arends' system. Vi anmärka särskildt, att det icke är endast artiklar i systemstriden, utan äfven rent sakliga notiser om vårt system, som man i Vestervik söker på detta sätt undertrycka. Huruvida denna åtgärd, som tillräckligt tydligt talar för, att gabelsbergarne ej anse vårt system så ofarligt som de ibland vilja låta förstå, kommer att medföra den verkan, som med densamma äsytas, är en fråga, hvars besvarande vi öfverlemna åt framtiden; för vår del tro vi dock, att systemet oakadt allt yttre motstånd slutligen skall lyckas att äfven i Vestervik vinna den ställning, hvartill det på grund af sitt inre värde är berättigadt.

I Tyskland sysselsätter sig för närvarande icke blott den arends'ka utan äfven de öfriga stenografiska skolorna mycket med ett af »Stenographischer Courier» framlagd projekt till ett »stenografiskt institut Arends.» Institutets ändamål skall vara 1) utbredande af stenografien; 2) befrämjande af vetenskap och konst; 3) understödjande åt hjälpbehöfvande genom anskaffande af platser, utdelande af stipendier o. s. v.; 4) utdelande af premier för framgångsrik undervisning i stenografi, för skriftliga arbeten och utkast af hvarje art, för förtjenster om institutet; 5) förfärdigande af tryck- och konst saker; 6) anskaffande af ett bibliotek.

Institutets ändamål är som våra läsare torde se synnerligen vidsträckt. Det är icke blott ett *stenografiskt* institut, hvarom det är fråga, utan en akademi för *vetenskap och konst i allmänhet*. För oss och enligt hvad vi sett i den tyska pressen äfven för många andra synes detta hopblandande af stenografien med hvad som alls icke hör tillsammans med den, vara synnerligen oklokt. Hvad skulle man väl säga, om köpmän eller landtbrukare grundade ett institut, som

utom deras egna ämnen hade att befrämja studier af strategi eller medicin, eller om ett antal naturforskare bildade en förening för att samla juridiska skrifter och understödja fattiga teologer och medellösa operasångare? Man skrattar åt dylika projekt, men måne ej den ofvan meddelade planen om ett stenografiskt institut för konst och vetenskap är ännu mera absurd?

Därtill kommer nu också, att förslaget, sådant det nu föreligger, är fullkomligt outförbart. En institution med så vidt omfattande verkningskrets som det projekterade institutet skulle med 25000 kronors årlig inkomst endast kunna utöfva en högst anspråklös verksamhet. Och dock fordras det, då årsafgiften uppgår till endast 25 öre, för att erhålla en sådan inkomst, att institutet får icke mindre än 100,000 medlemmar. Men hvarifrån skall man få så många?

Själftva idén om ett stenografiskt institut är emellertid god, och det vore skada, om planen skulle lida skeppsbrott på grund af de onödiga bihangen. Vi tro och hoppas också, att vederbörande skola i sakens intresse låta sig angeläget vara att snarast möjligt aflägsna de delar af projektet, som ej stå i harmoni med planens kärna, och vi våga försäkra dem, att de endast i sådant fall skola vinna den för planens realiserande nödiga anslutningen.

C. L.

Undervisning i Arends' stenografi

har vidare meddelats före den 1 Juli i **Finspång** af *J. E. Nyberg* åt omkr. 25 deltagare, af *K. Schwalbe* åt 6 delt., i **Gimo** af *E. Kihlmark* åt 4 delt., i **Gullspång** af *O. af Geijerstam* åt 2 delt., i **Karlskrona** af *C. I. Tisell* å 26 delt., å **Malma hed** af *R. Mörner* åt omkr. 10 delt., i **Sala** af *J. Bergsten* åt 2 delt., samt efter den 1 Juli i **Näs** af *J. Johansson* åt 3 delt., i **Upsala** af *C. Lundgren* åt 23 delt. och i **Örsand** af *Th. Fredriksson* åt 5 deltagare.

Förbundskungörelser.

1) Till följd af förbiseende af matrikelförfattaren blefvo följande förbundsmedlemmar ej i årets matrikel intagna:

**A. Andersson*, Skogvaktare, (G.), Äppelbo,

Klaes Kriberg, Skollärare, Enviken.

2) I förbundet har vidare inträdt som enskild ordinarie medlem:

62. Fru *Cecilia Bergsten*, Finspång.

I korrespondens med andra stenografer ha vidare hrr *M. Olsson*, Österhaninge och *Chr. Westin* Bjästa anmält sig önska träda.

3) Årsafgiften har betalats af befr. medlemmen grefvinnan *S. Mörner* för 1886 och 1887 (med 4 kr.) samt af ensk. ord. medlemmarne hrr *A. Andersson*, *J. Berglund*, *O. Herlitz*, *P. A. Rosenius* och fru *C. Bergsten* för 1886 (hvardera 1 kr.).

4) Förbundets inkomster under tiden Jan.—Juni 1886 stego till omkr. 1050 kr. och utgifterna under samma tid till ungefär 900 kr. Förbundets förmögenhet (bestående hafvudsakligen i dess bokförlag) uppgår, lågt beräknad, till omkr. 1000 kr.

5) Förbundets prisskrifning har så utfallit, att två första pris blifvit utdelade, åt Stud. *J. Waldenström* i Upsala och *Olof Bergendahl* (13 år), Göteborg,

fyra andra pris åt hrr O. Lundevall och Th. Fredrikson, Upsala; A. André, Hernösand, och N. P. Svensson, Hult (Gnosjö, samt tre tredje pris åt hrr M. Olsson, Österhaninge, B. F. Dandernell, Köping, och signaturen A. P. — Se vidare stenogr. texten!

6) Verkställande utskottet har som förbundsmärke antagit det af föreningen »Apollobund» i Berlin förfärdigade. (Se anonsen här nedan).

7) Styrelsen har antagit ett af verkställande utskottet framställt förslag till instruktioner för förbundets pröfningskomité, hvarjämte styrelsen uppdragit åt pröfningskomitén att undersöka, huruvida icke systemet i ett eller annat hänseende kan förbättras, och inom årets slut till styrelsen inkomma med utlåtande härom.

8) Styrelsen har tillstyrkt ett af föreningen »Iris» väckt förslag om ändring i förbundsstadgarnes § 18, men har verkställande utskottet beslutit att uppskjuta frågans afgörande af förbundets medlemmar till terminens början, emedan under sommarmånaderna förbundsöreningarne äro suspenderade.

9) Styrelsen har beslutit verkställande utskottets förslag att uppskjuta stenografmötet till nästa år.

Verkst. Utskottet.

Systemrevisionen.

Hänvisande till § 7, i förbundskungörelserna, får Sv. stenografförbundet:s pröfningskomité härmed anhålla, att de arendsianer, hvilka hafva några förslag att framställa till systemets förbättring, ville insända dessa förslag, åtföljda af motivering, till undertecknad inom September månads utgång detta år.

Conrad Lundgren.

Anonser.

(Anonspris: 30 öre för genomlöpande petitråd eller motsvarande rum; 1 kr. för förlofnings-, vigsel- och födelse-anons, 2 kr. för dödsanons. Vid längre anonsering rabatt)

Vigde:

Erik Bergsten
Cecilia Danielsson

i Upsala den 15 Juni 1886.



Hos red. af Hermes kan rek. vireras
Igenkännir gstecken för arends'ka stenografer,
förfärdigadt afförgyld brons, med midtfäl tet af blå emalj

1) i samma storlek som teckningen, försedd med ring att bära som berlock, pris 1 kr. 25 öre.

2) i samma storlek som teckningen, försedd med nål, pris: 1 kr. 25 öre.

3) i samma storlek som teckningen, med dubbel prägel (lika på båda sidor) och försedd med ring; pris 2 kr.

4) i half storlek att bära som kråsnål; pris 1 kr. 25 öre

Vid rekvisitionen bör särskildt uppgifvas, om man önskar sorten 1, 2, 3 eller 4.

